

1. ПРЕДМЕТ СИСТЕМА И ИЗТОЧНИЦИ НА ГРАЖДАНСКОТО ПРАВО

Терминът “Гражданско право” се употребява още в римското право. В Древен Рим се обозначава онази част от правната система, която урежда отношенията с римските граждани. От древният юрист Улпиан разделя правото на публично (отнася се до положението на римската държава) и частно (отнася се до ползата на отделните лица). *Към частното право спадат: гражданското право със своите клонове, вещното право, облигационното право, наследственото право, авторско и семейно право. *Към публичното право спадат: финансовото право, конституционното право, данъчно право, наказателно право и др. *Гражданското право е съвкупност от правни норми, които уреждат правното положение на гражданско правните субекти, юрид. и физ. лица, държавата, равнопоставените отношения от имуществен и неимуществен характер. *Сма на гражданското право-разпределението на гражданско правните норми по правни институти. *Институционална система възприема се от Франция 1804г. в сила до днес. *Другата система е известна като Пандектна-та е сравнително по нова и се състои от 2 части. *обща и специална. *В общата част се съдържат разделни разпоредби които важат за всички клонове на гражданското право, те се отнасят до правните субекти това са: *юрид. и физ. лица *Сделките. *Представителството. *Сроковете-това е погасителната и придобивна давност и прекратителните срокове наречени **преклузивни срокове**. *Възивен съд *Специалната част обхваща 5 дяла: *Вещно право. *Облигационно право. *Авторско право. *Семейно право. *Наследствено право. *Източници на гражданското право са-Конституцията, която съгласно чл.5, ал2 има пряко действие. В чл.17 и чл.19 на Конституцията се съдържат разпоредби с правото на собственост в чл.12 е дадено главната уредба за сдружаването, а в чл.46 са уредени въпросите свързани с брака. Друг източник са законите, подзаконовите нормативни актове, международни договори, правни обичаи, обичаи в практиката и добрите нрави. По важни източници в областта на гражданското право са: 3-н за зад. и дог., 3-н за собствеността, 3-н за устройство на територията и др. *Подзаконовите

нормативни актове са: Това са актовете на изпълнителната власт. Най-често постановления на Министерски съвет с които се премават правилници, наредби и инструкции. * Правните обичаи-неписани правила за поведение се спазват продължително със съзнанието за тяхната задължителност. * Обичаи в практиката-съдебната практика не е източник на гражданско право. * Моралът и добрите нрави като косвен източник и справедливостта-тези термини са употребени в чл.9, чл.12, чл.63 в ЗЗД, чл.46 и чл.52 от ЗНА(з-н за нормативните актове). В гражданското право няма значение формата на вина дали тя е умишлена или непредпазлива. * Принципа на справедливост е основно ръководно начало при определение на обещанието за неимуществени вреди.

2. ГРАЖДАНСКО ПРАВООТНОШЕНИЕ УПРАВЛЕНИЕ И ЗАЩИТА НА ГРАЖДАНСКИТЕ ПРАВА

Гражданско правоотношение-това е правна връзка м/у равнопоставени субекти и се състои от субективни права и правни задължения. Сключването на различни договори води до възникване на гражданско правоотношение. * Елементи на гражданското правоотношение-това са субектитеи предметът с предпоставки на правоотношението. * Съдържание на гражданското правоотношение-субективно право и правно задължение. Собственикът на 1 вещь може да я владее, да я ползва а всички други лица са длъжни да не му пречат да упражнява своите правомощия. Субективно право е възможността за определено поведение, а задължението на обвързаната страна се нарича правно задължение. * Гражданските правоотношения се делят на: * Прости-едно субективно право и едно правно задължение. * Сложни-от две и повече субективни права и две и повече правни задължения. * Комплексно, което се състои от много субективни права и правни задължения. * Видове субективни права-делят се на: * Притежателни и непритежателни. * Прости и сложни. * Прехвърлими и непрехвърлими. * Главни-съществуват самостоятелно * Зависими-ипотека, договорка, неустойка. * Делими и неделими. * Абсолютни-вещните права, право на собственост. * Относителни-Облигационните права. * Естествени-лични субективни права. * Правни очаквания-онези фактически състояния при които правните субекти могат да придобият отделни субективни права. При добивната давност е едно правно очакване. * Обекти на гражданското правоотношение-могат да са

вещи,имущества,действия:*Вещи-материални предмети,които имат самостоятелно и реално съществуване.*Плодове-това са доходите,които се получават от една вещ.Те могат да са:*Органически-определят се от вещта майка по биологичен път.*Неорганически-отделят се в резултат на човешка дейност.

3. СУБЕКТИ НА ГРАЖДАНСКИТЕ ПРАВА

Субекти на гражданското право са физ.лица(гражданите),юр.лица и държавата като самостоятелен правен субект.*Физ.лица притежават правоспособност,дееспособност.* Правоспособност-е абстрактната възможност едно лице да бъде носител на права и задължения.Тя възниква в момента на раждането, а в з-на за наследството правоспособността се признава от момента на зачеването,ако се поди живо и жизнеспособно.*Дееспособност-едно физ.лице със своите д-я да придобива права и правни задължения.Лицата до 14г. са малолетни и правните д-я се извършват от родителите им,като са техни законни представители.Към малолетните се приравняват и лицата,поставени под пълно запрещение и имат назначени настойници.Лицата от 14 до 18г. са непълнолетни-извършват правните действия лично с съгласието на родителите си.Към непълнолетните се приравняват и тези поставени под частично запрещение.Пълнолетието настъпва при навършване на 18г.Брачната дееспособност настъпва при навършване на 18г.,а в някои случаи 1 лице може да сключи брак на 16г. с разрешение на председателя на районния съд.*Индивидуализиращи признаци на физ.лица:*пол-мъжете имат равни права,но полът има значение за сключване на граждански брак.В Конституцията на Б-я е допустим само брак м/у мъж и жена.*Произход-това е връзката на детето с родителите си.Произхода има значение за осиновяване,издръжка.*Местожителство.*Гражданство.*Грамотност.* Здравословно състояние.*Семейно положение-определя се в зависимост от това дали едно физ.лице е в брачни отношения или не.Лицето може да е разведено,вдовец,неженено.*Име-собствено,бащино и фамилно.Името може да се промени по съдебен ред по 4 основания:когато е усмиващо;когато е опозоряващо;когато е обществено неприемливо;когато важни причини налагат това.*Юридическо лице е обединение на физ.лица и имущество,признато по установения от з-на ред.Юрид.лице има свое име,може да придобива права и да отговаря за тях,имат самостоятелна